Технологія вирощування сливи була типовою для південної частини Правобережного Лісостепу України. Всі обліки і спостереження проводили згідно загальноприйнятих методик [2].

Враховуючи тенденції до зменшення площ під насадженнями сливи, основним напрямом збільшення її валових зборів є добір високопродуктивних, адаптованих до умов вирощування в зоні Лісостепу сортів для використання їх у сучасних технологіях, що дасть можливість значно підвищити прибутковість садівничих господарств.

Список використаних джерел

1. Гриник, І.В., Кіщак, О.А., Кіщак, Ю.П., Фільов, В.В. Основні тенденції розвитку плодів сливи у світі та в Україні. Вісник аграрної науки. 2018. №5. С.68-72.

2. Ovcharuk, O. V., & Ovcharuk, V. I. (2019). Metody analizu v ahronomii ta ahroekolohii: navchalnyi posibnyk. Kam'ianets-Podilskyi: TNEU, PDATU, TsNTU [In Ukrainian].

Богдан БЕРЕЗА, студент 1 курсу ОС «Магістр»
спеціальності 201 «Агрономія»
Науковий керівник: **ТАРАСЮК Валерій Анатолійович,**
канд. с.г. наук, асистент кафедри землеробства
ґрунтознавства та захисту рослин
Заклад вищої освіти «Подільський державний університет»,
м. Кам’янець-Подільський

ПОКАЗНИКИ ПРОДУКТИВНОСТІ РОСЛИН РІПАКА ОЗИМОГО ЗАЛЕЖНО ВІД ЗАСТОСУВАННЯ КОМПЛЕКСНОГО ХЕЛАТНОГО ДОБРИВА КВАНТУМ СІЛВЕР

Ріпак озимий є провідною технічною культурою у світовому землеробстві. Він займає 3-тє місце серед олійних культур, його валове виробництво у світі складає 33-35 млн. тонн [1, с. 23].

У зв’язку з підвищеним попитом і стабільно високою ціною на насіння ріпаку і продукти його переробки на світовому ринку, прогнозується подальше нарощування обсягів його виробництва [5, с. 78].

Дослідження наукових установ і виробничий досвід вирощування свідчать, що близько половини приросту урожаю ріпаку озимого забезпечується внаслідок внесення мінеральних і органічних добрив.

На першому місці за важливістю для рослин стоїть азот, на другому – фосфор, на третьому – калій. Внесення мінеральних добрив під ріпак підвищує польову схожість насіння на 4,4 – 8,1%, а збереженість рослин – на 4,7 – 5,5% у порівнянні з варіантом без внесення добрив [4, с. 91].

Озимий ріпак відкликається на рівень забезпеченості ґрунту поживними елементами. На формування кожних 100 ц зеленої маси рослини споживають 40-50 кг азоту, 15-20 кг фосфору, 60-70 кг калію, а для отримання кожних 10 ц насіння потрібно відповідно 54-62 кг азоту, 24-34 – фосфору, 39-94 кг калію [3].

Ріпак озимий щодо елементів живлення має періоди максимальної потреби у них, тобто критичні періоди. За даними М.Г. Гусєва, рослини ріпаку у період осінньої вегетації у фазу розетки листя споживають 83% азоту, 69% фосфору та 56% калію [2, с. 104].

Разом з тим питання підвищення врожайності сучасних сортів озимого ріпаку та отримання насіння високої якості залежно від фону мінерального живлення та умов вологозабезпеченості в умовах Правобережного Лісостепу України вивчені недостатньо. Тому експериментальне дослідження елементів технології є актуальним і дозволить підвищити врожайність ріпаку озимого, зменшити витрати на його вирощування та збільшити прибутковість і рентабельність виробництва.

Методика досліджень. Дослідження проводились впродовж 2023 року на дослідному полі ТОВ Компанія «УКРЕЛІТАГРО» Ізяславського району, Хмельницької області, с. Михнів.

Поле, на якому проводилися дослідження, має сірий лісовий тип ґрунту на лесі із середньо-суглинком механічним складом, орний горизонт у нього

становить 30 см. Сірий лісовий ґрунт характеризувався такими агрохімічними показниками вміст гумусу (за Тюріним) 1,5%; вміст азоту – 9,6-14,3 мг/100 г ґрунту (за Корнфілдом), рухомого фосфору – 7,5-13,9 і обмінного калію – 10,3-23,0 мг/100 г ґрунту (за Чириковим).

Схема польового досліду включала наступні варіанти:

Фактор А. Гібрид: Матрікс КЛ

Фактор В. Комплексне хелатне добриво: Контроль – без обробки

Квантум Сілвер 2 л/га (фаза повні сходи) + Квантум Сілвер 3 л/га (фаза розетки) + Квантум Сілвер 4 л/га (фаза бутонізації)

Квантум Сілвер 2 л/га (фаза повні сходи) + Квантум Сілвер 4 л/га (фаза розетки) + Квантум Сілвер 5 л/га (фаза бутонізації)

Квантум Сілвер 2 л/га (фаза повні сходи) + Квантум Сілвер 5 л/га (фаза розетки) + Квантум Сілвер 6 л/га (фаза бутонізації)

Квантум Сілвер 2 л/га (фаза повні сходи) + Квантум Сілвер 6 л/га (фаза розетки)+ Квантум Сілвер 7л/га (фаза бутонізації)

Загальна площа варіанту 250 м^2 облікова площа становила 500 м^2. Повторність – чотириразова. Розміщення варіантів – систематичне в два яруси.

Результати дослідження. Важним показником для формування врожаю озимого ріпаку є його структура, яка визначається основними складовими частинами: густотою рослин на одиниці площі, кількістю гілок та стручків на одній рослині, середньою кількістю насінин в стручку та масою 1000 насінин. Максимальний врожай досягається, коли ці елементи мають оптимальне співвідношення один з одним. Але, важливо відзначити, що при недостатньому розвитку одного з цих структурних компонентів, можливе компенсація через інші показники, що впливають на врожайність рослин.

Так на контрольному варіанті кількість гілок на рослину становила 2,6 шт. При застосуванні Квантум Сілвер 2 л/га (фаза повні сходи) + Квантум Сілвер 3 л/га (фаза розетки) + Квантум Сілвер 4 л/га (фаза бутонізації) даний показник був на рівні 3,4 шт. на рослину, що більше на 0,8 шт. при порівнянні з контрольним варіантом.

Використання композиції комплексного хелатного добрива Квантум Сілвер 2 л/га (фаза повні сходи) + Квантум Сілвер 4 л/га (фаза розетки) + Квантум Сілвер 5 л/га (фаза бутонізації), збільшило кількість гілок на 2,3 шт. на рослину, при порівнянні з контролем, в той же час застосування Квантум Сілвер 2 л/га (фаза повні сходи) + Квантум Сілвер 6 л/га (фаза розетки) + Квантум Сілвер 7 л/га (фаза бутонізації) забезпечило формування 1 гілок на рослинні. Максимальна кількість гілок на рослині озимого ріпака 5,0 шт. відмічено у варіанті досліду де проводили обробку посівів Квантум Сілвер 2 л/га (фаза повні сходи) + Квантум Сілвер 5 л/га (фаза розетки) + Квантум Сілвер 6 л/га (фаза бутонізації), що більше на 2,4 шт. на рослину при порівнянні з контрольним варіантом.

На рослинні кількість стручків мали подібну тенденцію до зростання залежно від застосування комплексного хелатного добрива Квантум Сілвер. Так на контрольному варіанті кількість стручків була на рівні 28,39 шт. Застосування Квантум Сілвер в нормі 9 л/га, в різних композиціях по основних фазах росту та розвитку призводило до збільшення кількості стручків від 42,35 шт. при використанні Квантум Сілвер 2 л/га (фаза повні сходи) + Квантум Сілвер 6 л/га (фаза розетки) + Квантум Сілвер 7 л/га (фаза бутонізації) до 45,36 шт. при використанні Квантум Сілвер 2 л/га (фаза повні сходи) + Квантум Сілвер 5 л/га (фаза розетки) + Квантум Сілвер 6 л/га (фаза бутонізації), що більше відповідно на 13,97 та 27,42 шт. при порівнянні з контрольним варіантом.

В стручку кількість насінин варіювало від 20,17 шт. на контрольному варіанті до 24,62 шт. у варіантах де проводили внесення Квантум Сілвер 2 л/га (фаза повні сходи) + Квантум Сілвер 5 л/га (фаза розетки) + Квантум Сілвер 6 л/га (фаза бутонізації), що більше на 4,45 шт. порівнюючи з контрольним варіантом.

У варіантах досліду з використанням Квантум Сілвер 2 л/га (фаза повні сходи) + Квантум Сілвер 4 л/га (фаза розетки) + Квантум Сілвер 5 л/га (фаза бутонізації) даний показник був на рівні 23,75 шт.. Дещо менша кількість насінин у стручкові 22,86 шт. у варіанті з використанням Квантум Сілвер 2 л/га (фаза повні сходи) + Квантум Сілвер 6 л/га (фаза розетки) + Квантум Сілвер 7 л/га (фаза бутонізації).

Таким чином дробне застосування комплексне хелатне добриво Квантум Сілвер в нормі 13 л/га по основним фазам росту та розвитку призводить до більш позитивної реакції рослин озимого ріпаку стосовно формуванню індивідуальної продуктивності.

Список використаних джерел:

1. Бардін Я. Б. Ріпак: від сівби – до переробки. Київ: Світ, 2000. 106 с
2. Гусєв М. Г., Коковіхін С. В., Пелех І. Я. Ріпак – перспективна кормова й олійна культура на півдні України. Вінниця: ФОП Рогальська І.О., 2011. 208 с.
3. Мацера О. О. Формування структури врожаю озимого ріпаку залежно від системи удобрення і строку посіву. Open-access Peer-reviewed Journal Science Review, Poland, Warsaw. 3 (10), March 2018, Vol. 3
4. Мацера О. О. Продуктивність ріпаку озимого залежно від рівня удобрення та строку посіву в умовах Правобережного Лісостепу України. Збірник наукових праць національного наукового центру "Інститут землеробства НААН". Київ, 2018. Вип. 3. С. 90-104
5. Мельник І. І., Гречкосій В. Д., Марченко В. В. Ефективність інтенсивної технології виробництва озимого ріпаку. Економіка АПК. 2001, №9. С. 78-81.

Олег БОНДАРЧУК, здобувач вищої освіти 1 курсу магістратури спеціальності 203 «Садівництво, плодоовочівництво та виноградарство»
Науковий керівник: **КОЗІНА Тетяна Вікторівна**, канд. с.-г. наук, доцент, асистент кафедри садівництва і виноградарства
Заклад вищої освіти «Подільський державний університет», м. Кам’янець-Подільський

БІОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ТА ЕЛЕМЕНТИ ТЕХНОЛОГІЇ ВИРОЩУВАННЯ ВАСИЛЬКІВ СПРАВЖНІХ

Перспективною пряно-ароматичною овочевою рослиною є васильки справжні або базилік, вирощування якого дуже мало. Вітчизняними